Ընդունված է 2015 թվականի
դեկտեմբերի 16-ին

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ Ո Ւ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Սույն օրենքի կարգավորման առարկան և կիրառման ոլորտը

1. Սույն օրենքը կարգավորում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում անասնաբուժության ոլորտի իրականացմանը և կառավարմանն առնչվող հարաբերությունները:

2. Սույն օրենքը տարածվում է անասնաբուժության ոլորտում ծագած հարաբերություններին մասնակից բոլոր սուբյեկտների, այդ թվում՝ անասնաբուժության ոլորտում գործունեություն իրականացնող անձանց վրա:

Հոդված 2. Անասնաբուժության ոլորտը

1. Անասնաբուժության ոլորտն ընդգրկում է անասնաբուժական պահանջների կիրառում՝ ուղղված՝

1) կենդանիների առողջության պաշտպանությանը և կենդանիների բարեկեցությանը.

2) կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների բռնկումների կանխմանը և վերացմանը, անասնահամաճարակային կայուն իրավիճակի և ապահովության պահպանմանը.

3) կենդանիների, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությանը, վերամշակմանը, պահմանը, փոխադրմանը, առևտրին և (կամ) իրացմանը, ներմուծմանը, արտահանմանը.

4) բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժական դեղամիջոցների արտադրությանը, պահմանը, փոխադրմանը, առևտրին և (կամ) իրացմանը, ներմուծմանը, արտահանմանը.

5) կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինմանը և պահեստավորմանը.

6) անասնաբուժական գործունեությանը, անասնաբուժական կրթությանը և գիտությանը,լաբորատոր գործունեությանը, անասնաբուժասանիտարական փորձաքննությանը.

7) անասնաբուժության ոլորտում գործունեության իրականացման արդյունքում վնասակար ազդեցություններից շրջակա միջավայրի պաշտպանությանը:

2. Անասնաբուժության ոլորտն ընդգրկում է նաև անասնաբուժական պահանջների պահպանմանն ուղղված անասնաբուժական պետական վերահսկողությունը:

Հոդված 3. Հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **անասնաբուժական գործունեություն**՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մասնագիտական գործունեություն, որը նպատակաուղղված է կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր հիվանդությունների կանխարգելմանը, ախտորոշմանը, բուժմանը, կենդանիների առողջության և բարեկեցության պաշտպանությանը, անասնահամաճարակային իրավիճակների կանխմանը և վերացմանը, անվտանգ կենդանական ծագում ունեցող հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի ստացմանը.

2) **անասնաբուժական դեղամիջոց**՝ անասնաբուժության ոլորտում օգտագործվող նյութ կամ նյութերի միացություն (կենսապատրաստուկներ՝ պատվաստանյութեր, հիվանդությունների հարուցիչների ախտորոշման և նույնականացման հավաքածուներ և պատրաստուկներ, իմուն և գերիմուն շիճուկներ, իմունոգլոբուլիններ, արյան ֆրակցիաներ, կենդանիների հյուսվածքներից և օրգաններից ստացված բուժիչ և կանխարգելիչ պատրաստուկներ, մանրէական աճեցվածքներ և մանրէական տարատեսակներ, հորմոնային պրեպարատներ, թիրեոստատիկներ, բետա-անտագոնիստներ, բուսական, հանքային, քիմիական, քիմիադեղագործական ծագման նյութեր, պատրաստուկներ կամ միջոցներ՝ բուժիչ, ախտահանիչ, հակամանրէային, միջատասպան, կրծողների դեմ պայքարի, հակաճիճվային, հակաարյունապարազիտային, հակատզային ազդեցությամբ, դեղային կերերի արտադրության մեջ օգտագործելու նպատակով պատրաստված դեղային պրեմիքս), որը՝

ա. կիրառվում է կենդանիների վարակիչ ու ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման, ախտորոշման, բուժման, արտաքին միջավայրում վարակի վնասազերծման և ոչնչացման համար,

բ. տրվում է կենդանիներին՝ կենսագործունեության վրա դեղաբանական, իմունաբանական և նյութափոխանակության ազդեցության միջոցով ֆիզիոլոգիական խաթարված ֆունկցիաների վերականգնման կամ չեզոքացման կամ բարելավման նպատակով.

3) **անասնաբուժական դեղամիջոցի դադարեցման ժամանակահատված**՝ անասնաբուժական դեղամիջոցի վերջին անգամ կիրառման և կենդանիներից կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ստացման միջև ընկած ժամանակահատված, որի ընթացքում հավաստվում է, որ կենդանական ծագման հումքում և մթերքում անասնաբուժական դեղամիջոցի մնացորդային քանակներ չեն պարունակվում, կամ մնացորդային թույլատրելի քանակները չեն գերազանցվում.

4) **անասնաբուժական ծառայություն**՝ անասնաբուժության իրականացում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից.

5) **անասնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքներ**՝ կենդանիներ կամ դրանց բեղմնավորիչ նյութեր (ինկուբացիոն ձու, բեղմնավորված ձկնկիթ, սերմնահեղուկ, ձվաբջիջ, զիգոտ, սաղմ), կենդանական ծագման մթերք, կենդանական ծագման հումք, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանք, կերեր, լրացակերեր, կերային խառնուրդներ, կերային հավելումներ, անասնաբուժական դեղամիջոցներ.

6) **անասնաբուժական միջոցներ**՝ անասնաբուժական գործունեության համար անհրաժեշտ հանդերձանք, սարքեր, գործիքներ, սարքավորումներ, կենդանիների խնամքի և պահման պարագաներ, անասնաբուժական հատուկ տրանսպորտ, տեխնիկա.

7) **անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթուղթ**՝ անասնաբուժության ոլորտում օգտագործվող հաշվառված ձևաթղթեր (վկայական, տեղեկանք, սերտիֆիկատ), որոնք

հավաստում են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն ներմուծվող, արտահանվող և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում փոխադրվող կենդանիների առողջական վիճակը, բեղմնավորիչ նյութերի, կենդանական ծագման մթերքի և հումքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերատեսակների ծագումը, կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ ապահով տարածքներից և կենդանական ծագման մթերքի և հումքի, կերատեսակների, բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժական դեղամիջոցների անասնաբուժասանիտարական տեսակետից պիտանելիությունը.

8) **անասնաբուժասանիտարական փորձաքննություն**՝ կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կերատեսակների, կենդանիների բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժասանիտարական գնահատման նպատակով կատարվող հետազոտություն.

9) **անասնաբուժություն**՝ կենդանիների հիվանդությունների կանխում, ախտորոշում, բուժում, դրանց վերացման միջոցառումներ, կենդանիների և կենդանիների բարօրության պաշտպանություն, կենդանական ծագման մթերքի և հումքի արտադրության, վերամշակման, տեղափոխման, իրացման, անասնաբուժական դեղամիջոցների և անասնաբուժական միջոցների, կերերի, լրացակերերի արտադրության, դրանց ներմուծման և արտահանման, կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների ներթափանցումից Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքի պահպանության նկատմամբ հսկողության իրականացում.

10) **անասնահամաճարակ**՝ կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների համեմատաբար կարճ ժամկետում արագ տարածվելու և զգալի տարածքներ գրավելու իրավիճակ, որը բնորոշվում է ընթացքի անընդհատությամբ ու դրսևորման պարբերականությամբ.

11) **անասնահամաճարակային նշանակության կամ անասնաբուժական պետական վերահսկման ենթակա օբյեկտներ**՝ անասնապահական ֆերմաները և տնտեսությունները, արոտավայրերը, ջրելատեղերը, անասնագերեզմանոցները, կենդանաբանական այգիները, ակվարիումները, բնական և արհեստական ջրային միջավայրերը, որտեղ բուծվում կամ պահվում են ջրային կենդանիներ, տեռարիումները, վիվարիումները, անասնաբուժական լաբորատորիաները, կենդանիների փոխադրում, կենդանիների նկատմամբ փորձարկումներ, կենդանական ծագման հումք և մթերք, կերեր, լրացակերեր, կերատեսակներ արտադրող, վերամշակող, պահեստավորող, իրացնող, բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժական դեղամիջոցների արտադրություն, պահպանում, առևտուր կամ իրացում իրականացնող տնտեսավարող սուբյեկտները և կազմակերպությունները, գյուղատնտեսական և պարենային ապրանքների շուկաները, առևտրի օբյեկտները, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինման, պահեստավորման կազմակերպությունները, սպանդանոցները, սպանդային կետերը, բնական ծագում ունեցող կենդանական թափոնների տեղադրման և պահման, վնասազերծման վայրերը, կենդանիների շուկաները, կենդանիների կայանատեղերը, հավաքատեղերը, անասնաբուժական կենսապատրաստուկների արտադրության կազմակերպությունները, անասնաբուժական ուսումնական, գիտահետազոտական լաբորատորիաները, կազմակերպությունները, ինչպես նաև այլ հաստատությունները, տարածքները, որտեղ և (կամ) որոնց շրջակայքում վարակիչ կամ մակաբուծային գործոնները կարող են տարածվել.

12) **անասնապահական ֆերմա**՝ վայր, որտեղ ժամանակավորապես կամ մշտապես պահվում են կենդանիներ, բացառությամբ անասնաբուժական կլինիկաների և կենդանիների շտապօգնության կազմակերպությունների.

13) **գյուղատնտեսական կենդանիներ**՝ խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիներ (տավար, գոմեշ, ոչխար, այծ), խոզ, ձի, հավ, հնդկահավ, լոր, սագ, բադ, ճագար, ջայլամ, մեղու, շերամ և այլն, որոնք պահվում են կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ստացման նպատակով.

14) **զոոանթրոպոնոզներ**՝ կենդանիների վարակիչ որոշ հիվանդություններ, որոնց նկատմամբ զգայունակ են կենդանիները և մարդիկ.

15) **զոոնոզներ՝** կենդանիների վարակիչ հիվանդություններ, որոնց նկատմամբ զգայունակ են կենդանիները.

16) **զոոտեխնիկական նպատակներով կիրառում**՝ կենդանիների, բեղմնավորիչ նյութերի, անասնաբուժական դեղամիջոցների օգտագործումը կենդանիների կտղուցը կարգավորելու, սերմնավորման, բեղմնավորման, սաղմերի փոխպատվաստման նպատակով.

17) **թիրեոստատիկներ**՝ վահանաձև գեղձի գործունեության վրա ազդող նյութեր, որոնք նպաստում են կենդանիների աճման արդյունավետությանը.

18) **ոչնչացում՝** կենդանիների և մարդկանց առողջությանը սպառնացող վտանգի հետագա որևէ օգտագործումը բացառելու նպատակով վնասազերծում՝ այրում կամ բարձր ջերմաստիճանի և ճնշման պայմաններում հալեցում: Ոչնչացում է համարվում նաև՝

ա. թաղումը, ստորգետնյա պահեստավորումը կամ կուտակումը,

բ. վերգետնյա այրումը (վառումը) վառելանյութի միջոցով բացօթյա պայմաններում,

գ. անմիջական այրումը հատուկ սարքավորումների պայմաններում.

19) **լիազոր մարմին (մարմիններ)**՝ անասնաբուժության բնագավառում քաղաքականություն մշակող, վերահսկողություն իրականացնող և (կամ) ծառայություններ մատուցող՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական մարմին (մարմիններ).

20**) կանխարգելիչ կարանտին** ՝վարակիչ հիվանդությունների ներթափանցումը կանխող միջոցառումներ, որոնք իրականացվում են ձեռք բերված կենդանիներին 30 օրվա ընթացքում առանձնացված պահելու և հիվանդությունների ախտորոշման համար հետազոտություններ ու կանխարգելիչ պատվաստումներ կատարելու նպատակով.

21) **կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանք**՝ մարդկանց կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրության, վերամշակման արդյունքում ստացված արտադրանք (մսոսկրային և մսային, եղջերային գոյացություններից ստացված, ձկնային ալյուր, արյան չորացված պլազմա և արյունից ստացված այլ արտադրանք, հիդրոլիզային սպիտակուցներ, ոսկորներից և կենդանական ծագման այլ արտադրանքներից ստացված ժելատին), կենդանիների դիակներ, որոնք հանդիսանում են տեխնիկական հումք, նախատեսված չեն մարդկանց կողմից սպառման համար և ենթակա են լրացուցիչ վերամշակման կամ ոչնչացման.

22) **կենդանական ծագման հումք**՝ կենդանիների սպանդից ստացված ներզատիչ գեղձեր, աղիք, կաշի, մորթի, մազ (բուրդ, խոզան, փետուր, աղվամազ), եղջյուր, սմբակ, ոսկոր, չվերամշակված ճարպ, լեղի, արյուն, մեղրամոմ, մոմաթերթ, մեղվի թույն, օձի թույն, կարիճի թույն, կենդանական ծագման այլ թույներ, տեխնիկական ալբումին, կա-

զեին, ժելատին, որսորդական հաղթանշաններ և այլն, որոնք օգտագործվում են վերամշակումից հետո.

23) **կենդանական ծագման մթերք**՝ կենդանիների սպանդից ստացված միս, սպանդային ենթամթերք (ենթամաշկային և որովայնային ճարպ, ներքին պարենքիմատոզ օրգաններ, արյուն, ուղեղ, լեզու), հալած ճարպ, մսամթերք, կաթ և կաթնամթերք, վերամշակված ձուկ, երկկենցաղներ, խեցգետնակերպեր, կակղամորթեր, ցամաքային և ջրային անողնաշարավորներ և դրանցից ստացված մթերք, չբեղմնավորված ձկնկիթ և ձու, մեղր, որոնք առանց վերամշակման կամ վերամշակումից հետո օգտագործվում են սննդում կամ որպես պարենային հումք.

24) **կենդանիներ**՝ կաթնասուններ, թռչուններ, երկկենցաղներ, սողուններ, ձկներ, կակղամորթներ, խեցգետնակերպեր, խխունջներ, միջատներ, այլ ողնաշարավոր և անողնաշարավոր կենդանիներ, որոնք պահվում են մարդկանց կողմից կամ ազատ գոյատևում են.

25) **կենդանիների բեղմնավորիչ նյութեր**՝ սերմնահեղուկ, ձվաբջիջ, զիգոտ և սաղմ, բեղմնավորված ձկնկիթ, ինկուբացիոն ձու, որոնք օգտագործվում են կենդանիների արհեստական սերմնավորման, բեղմնավորման և բազմացման համար.

26) **կենդանիների կարանտին**՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության կամ տարածքային կառավարման մարմինների կողմից կենդանիների կարանտինային հիվանդությունների բռնկումները վերացնող, վարակի օջախները մեկուսացնող և վարակի հետագա տարածումը կանխող, ինչպես նաև այդ ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրավունքների ժամանակավոր սահմանափակումներ ու լրացուցիչ պարտականություններ սահմանող ռեժիմային գործունեություն.

27) **կենդանիների կարանտինային և հատուկ վտանգավոր վարակիչ հիվանդություններ**՝ կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդություններ, որոնք արագորեն տարածվում են, ընդգրկում ընդարձակ տարածքներ, պատճառում մեծ տնտեսական վնաս և վնասում կամ անմիջականորեն սպառնում են կենդանիների և հանրության առողջությանը.

28) **կենդանիների համարակալում**՝ գյուղատնտեսական կենդանիների (բացառությամբ թռչունների, մեղուների) և տնային կենդանիների ականջներին կոդավորված տեղեկություն պարունակող հատուկ պիտակների կամ մարմնի որոշակի մասերին էլեկտրոնային չիպերի՝ կրիչների ամրացում, որը հնարավորություն է ընձեռում անհատականացնելու և հաշվառելու կենդանիներին.

29) **կենդանիների մորթ**՝ սույն օրենքով սահմանված նպատակներով և դեպքերում ոչ սպանդանոցային պայմաններում կատարվող կենդանիների մորթ.

30) **կենդանիների պարտադիր ծանուցման ենթակա հիվանդություններ**՝ արագորեն տարածվելու, ընդարձակ տարածքներ ընդգրկելու և մեծ տնտեսական վնասներ հասցնելու հատկություններ ունեցող վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդություններ, որոնց բացահայտման կամ կասկածի դեպքերը սահմանված կարգով ծանուցվում և գրանցվում են.

31) **կենդանիների սպանդ**՝ մարդու սպառման համար նախատեսված կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ստացման նպատակով սպանդանոցներում կատարվող կենդանիների սպանդ, ներառյալ՝ որոշակի հիվանդությունների դեպքում թույլատրված սանիտարական սպանդը.

32) **կենդանիների քնեցում՝** պետական գրանցում ստացած անասնաբուժական դեղամիջոցով կենդանիների ժամանակավոր ցավազրկում կամ կյանքի ընդհատում.

33) **կենդանիների և մարդկանց առողջությանը սպառնացող վտանգ՝** կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերատեսակների, անասնաբուժական դեղամիջոցի և վարակի աղբյուր կամ փոխանցման գործոն հանդիսացող այլ օբյեկտները, առարկաները, որոնց օգտագործումը, սպառումը կամ առկայությունը կարող է կենդանիների և (կամ) մարդկանց առողջության համար վտանգ ներկայացնել.

34) **վերացում՝** համաճարակային շղթայի բոլոր փուլերում կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների տարածման սահմանափակմանն ու վերացմանն ուղղված միջոցառումների արդյունք, երբ համաճարակային շղթան չի գործում.

35) **համայնքը սպասարկող անասնաբույժ՝** մեկ կամ մի քանի համայնքում անասնահամաճարակային պետական միջոցառումների շրջանակներում անասնաբուժական ծառայություն իրականացնող անձ.

36) **հորմոնային պրեպարատ՝** արտադրանքներ, որոնք պարունակում են հորմոնալ՝ էստրոգենային, անդրոգենային և հեստագենային ուղղակի և անուղղակի ազդեցությամբ նյութեր.

37) **մեկուսացում՝** զոոնոզներով և զոոանթրոպոնոզներով վարակված կամ վարակման կասկածով կենդանիների՝ որոշակի ժամանակահատվածում և պայմաններում՝ առանձնացված տարածքում կամ ցանկապատումներում կամ շինություններում, մեկուսացնող միջոցառումներ.

38) **պայմանական պիտանի կենդանական ծագման հումք և մթերք՝** կենդանական ծագման հումք և մթերք, որոնք կարող են օգտագործվել վնասազերծումն ապահովող վերամշակումից հետո, որը երաշխավորում է դրանց անվտանգությունը.

39) **սանիտարական սպանդ՝** որոշակի հիվանդությունների դեմ պայքարում վարակված կամ վարակման անմիջական սպառնալիքի ենթակա կենդանիների հարկադիր պարտադիր սպանդ՝ պայմանական պիտանի կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ստացմամբ.

40) **վերամշակում՝** գործունեություն, որի արդյունքում փոփոխության է ենթարկվում կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի պարունակությունը կամ բաղադրությունը՝ վերածվելով սպառման կամ արտադրության համար պիտանի հումքի կամ մթերքի.

41) **տնային կենդանիներ՝** կենդանիներ, որոնք պատկանում են կերակրվող, բուծվող կամ պահվող, սակայն, որպես կանոն, սննդամթերքի ստացման համար չնախատեսված կենդանիների տեսակներին:

Հոդված 4. Անասնաբուժության մասին օրենսդրությունը

1. Անասնաբուժության ոլորտում հարաբերությունները կարգավորվում են սույն օրենքով, իրավական այլ ակտերով և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

2. Եթե Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա կիրառվում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 5. Անասնաբուժության բնագավառում պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն ու խնդիրները

1. Անասնաբուժության բնագավառում պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն ու խնդիրներն են՝

1) անասնաբուժության ոլորտի իրավական ակտերի կատարման ապահովումը, կենդանիների, մարդկանց առողջության պահպանմանն ուղղված՝ անասնաբուժության բնագավառում գործունեության իրականացումը, շրջակա միջավայրի ու սպառողների իրավունքների պաշտպանության գերակայությունը.

2) միջազգային և տարածաշրջանային համապատասխան կազմակերպությունների հետ համագործակցության ապահովումը և տեղեկատվության փոխանակումը.

3) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում կենդանիների առողջության և բարեկեցության միջազգային չափանիշների ու պահանջների ներդրման ապահովումը.

4) գիտականորեն հիմնավորված ռիսկերի գնահատման, խորհրդատվության տրամադրման, ռիսկերի կառավարման ընթացքում դրանց գիտականորեն հիմնավորված գնահատականների հիման վրա պետական քաղաքականության վերանայումը:

Հոդված 6. Անասնաբուժության ոլորտում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության լիազորությունները

1. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը սահմանում է՝

1) անասնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքների ցանկը.

2) կենդանական ծագման մթերքի հիգիենային ներկայացվող ընդհանուր պահանջները.

3) կերատեսակների հիգիենային ներկայացվող պահանջները.

4) կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքին ներկայացվող պահանջները.

5) կենդանական ծագման մթերքի անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները, որոնք ներառում են ինչպես մանրէաբանական, այնպես էլ մակաբուծաբանական և քիմիական ցուցանիշներով անվտանգությունը.

6) անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքների նմուշառման միասնական ընթացակարգը.

7) տարածքում միասնական անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի կիրառման կարգը.

8) կենդանիների, կենդանական ծագման մթերքի, կերերի, պրեմիքսների ներմուծման, արտահանման և տարանցիկ փոխադրման կարգը.

9) Եվրոպական միություն, Եվրասիական տնտեսական միություն և այլ երկրներ արտահանվող կենդանական ծագման մթերքում արգելված նյութերը և անասնաբուժությունում օգտագործվող նյութերի մնացորդային առավելագույն քանակությունները.

10) մսի և կենդանիների սպանդից գոյացած մթերքի անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության կարգը.

11) կենդանիների սպանդից գոյացած մթերքի անասնաբուժական դրոշմման կարգը.

12) ձկան, ջրային կենդանիների ու ձկնամթերքի անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության կարգը.

13) կաթի և կաթնամթերքի անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության կարգը.

14) մեղրի անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության կարգը.

15) ձվի անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության կարգը.

16) անասնաբուժական դեղամիջոցների արտահանման ու ներմուծման կարգը.

17) անասնաբուժական դեղամիջոցների գրանցման կարգը.

18) անասնաբուժության ոլորտում օգտագործվող կենսապատրաստուկների արտադրության լիցենզավորման կարգը.

19) անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի տրման կարգը.

20) վճարովի անասնաբուժական ծառայությունների մատուցման կարգը.

21) սպանդանոցներում գյուղատնտեսական կենդանիների սպանդի կազմակերպման կարգը և ներկայացվող պահանջները.

22) կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարում անկած, ոչնչացված կամ սանիտարական սպանդի (հարկադիր մորթի) ենթարկված կենդանիների փոխհատուցման կարգը.

23) կարանտին՝ երկու և ավելի շրջաններում անասնահամաճարակի բռնկման դեպքում կարանտինի հայտարարումը.

24) հակաանասնահամաճարակային միջոցառումների պետական ծրագրում ընդգրկված հիվանդություններից անկած կենդանիների փոխհատուցման կարգը.

25) կենդանիների ոչնչացման կամ հարկադիր մորթի իրականացման պայմանները, դեպքերը և կարգը.

26) կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների ցանկը.

27) կենդանիների համարակալմանը ներկայացվող պահանջները.

28) անասնաբուժական պետական վերահսկողության ոլորտում էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի, անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա օբյեկտների և երրորդ երկրների տնտեսավարողների վերաբերյալ ռեեստրների վարման կարգը.

29) անասնաբուժասանիտարական պետական փորձաքննության կարգը:

2. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է՝

1) անասնաբուժական պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց հանդերձանքի ձևը և կրելու կարգը.

2) կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա հիվանդությունների ցանկը.

3) կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր, պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ ու լայն տարածում ունեցող ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և վերացման ծրագրերը.

4) անասնաբուժությունում օգտագործվող նյութերի կենդանական ծագման մթերքում մնացորդային քանակների հսկողության մշտադիտարկման ծրագրերը.

5) անասնաբուժական վերահսկողության ենթակա ապրանքների՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածք ներմուծմանը և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքից արտահանմանը ներկայացվող պահանջները.

6) անասնաբուժական վերահսկողության իրականացման ժամանակ ընդունվող ակտերի օրինակելի ձևերը:

3. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը ընդունում է սույն օրենքից բխող այլ իրավական ակտեր:

Հոդված 7. Լիազոր մարմնի լիազորությունները

1. Լիազոր մարմինը հաստատում է՝

1) պետական վերահսկողության իրականացման համար անհրաժեշտ գրանցամատյանների, կնիքների, փաստաթղթերի, վարչական ակտերի, պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց անհատական կնիքների ձևերը.

2) անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության եզրակացության և պիտակի ձևերը.

3) անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից վարվող գրանցամատյանների ձևերը.

4) կենդանիների անասնաբուժական անձնագրի ձևը և լրացնելու կարգը:

2. Լիազոր մարմինը սահմանում է՝

1) կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի և կանխարգելման հրահանգներ և մեթոդական ուղեցույցներ.

2) անասնաբուժական գործունեությանը ներկայացվող պահանջները՝ ըստ անասնաբուժական վերահսկման ենթակա օբյեկտի կամ անասնաբուժական հաստատության տեսակի.

3) անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքներին ներկայացվող միասնական անասնաբուժական՝ անասնաբուժասանիտարական պահանջները:

3. Լիազոր մարմինն իրականացնում է՝

1) անասնահամաճարակային իրավիճակի կանխորոշում և գնահատում, մշտադիտարկում (մոնիթորինգ).

2) կենդանիների հիվանդացության ու վարակիչ հիվանդություններից անկումների պատճառների վերլուծություն.

3) գյուղատնտեսական կենդանիների համարակալում և հաշվառված կենդանիների վերաբերյալ էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի մշակում և տեղեկատվական շտեմարանի վարում.

4) անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա գործունեությամբ զբաղվող՝ անասնաբուժական վերահսկման ենթակա ապրանքներ ներմուծող և արտահանող, կենդանիներ պահող, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական

ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերատեսակների, անասնաբուժական դեղամիջոցների արտադրությամբ, վերամշակմամբ, պահպանմամբ, փոխադրմամբ, առևտրով կամ իրացմամբ զբաղվող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հաշվառում, դրանց գործառնությունների և դրանց իրականացման տարածքների վերաբերյալ էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի մշակում և տեղեկատվական շտեմարանի վարում.

5) անասնաբուժական պետական վերահսկողության ոլորտում էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի, անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա օբյեկտների և երրորդ երկրների տնտեսավարող սուբյեկտների վերաբերյալ ռեեստրների ներդրում.

6) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ սահմանված ապրանքների պետական գրանցում և պետական գրանցման վկայականի ռեեստրի վարում.

7) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունից Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետություն փոխադրվող, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածք ներմուծվող անասնաբուժական վերահսկման (հսկողության) ենթակա ապրանքների արտադրություն, վերամշակում և (կամ) պահպանում իրականացնող կազմակերպությունների և անձանց ռեեստրների վարում.

8) անասնաբուժական դեղամիջոցների գրանցում:

4. Լիազոր մարմինը համագործակցում է անասնաբուժության ոլորտում միջազգային կազմակերպությունների հետ:

5. Լիազոր մարմինը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության հաստատմանն է ներկայացնում հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումների պետական ծրագիրը և նրանում ներառված վարակիչ հիվանդությունների ցանկը:

6. Լիազոր մարմինն իրականացնում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և օրենքներով սահմանված այլ լիազորություններ (գործողություններ):

Հոդված 8. Անասնաբուժության ոլորտում տարածքային կառավարման մարմնի պարտականությունները

1. Տարածքային կառավարման մարմինը շրջանի տարածքում պարտավոր է՝

1) ապահովել և համակարգել կենդանիների վարակիչ և զանգվածային ոչ վարակիչ հիվանդությունների, թունավորումների կանխարգելման ու վերացման միջոցառումների կազմակերպման և իրականացման աշխատանքները.

2) լիազոր մարմնի ներկայացմամբ համապատասխան տարածքում՝ համայնքում, բնակավայրում, կենդանիների կարանտինային հիվանդությունների բռնկման դեպքում սահմանել և չեղյալ հայտարարել կարանտինը.

3) աջակցել պետական վերահսկողական գործառույթների իրականացմանը:

Հոդված 9. Անասնաբուժության ոլորտում տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունները

1. Անասնաբուժության ոլորտում տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունները սահմանվում են «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքով:

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐՈՒՄ ՈՉՆՉԱՑՎԱԾ ԿԱՄ ՀԱՐԿԱԴԻՐ ՄՈՐԹԻ ԵՆԹԱՐԿՎԱԾ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ

Հոդված 10. Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեպքում անկած, ոչնչացված կամ սանիտարական սպանդի և մորթի ենթարկված կենդանիների համար փոխհատուցման ծախսերը

1. Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեպքում անկած, ոչնչացված կամ սանիտարական սպանդի և մորթի ենթարկված կենդանիների համար փոխհատուցման ծախսերը կատարվում են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Գ Լ ՈՒ Խ 4

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ, ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԵՎ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 11. Անասնաբուժական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքը

1. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում անասնաբուժական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ունեն անասնաբուժական մասնագիտական կրթություն ունեցող ֆիզիկական անձինք և անհատ ձեռնարկատերերը, համապատասխան մասնագետներով ապահովված իրավաբանական անձինք:

2. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան անասնաբուժական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ունեն նաև բնակության իրավունք և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում կամ անասնաբուժական որակավորման փաստաթղթերի վերաբերյալ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հետ փոխգործակցության համաձայնագիր ունեցող այլ երկրում անասնաբուժական մասնագիտական կրթություն ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք, ինչպես նաև օտարերկրյա կազմակերպությունները:

Հոդված 12. Անասնաբուժական գործունեության պահանջները

1. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անասնաբույժները, անասնաբուժական որակավորմամբ աշխատողներ ունեցող իրավաբանական անձինք, ինչպես

նաև պարապրոֆեսիոնալները անասնաբուժական գործունեություն իրականացնելու մասին լիազոր մարմին ներկայացնում են տեղեկատվություն:

2. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անձինք իրենց գործունեության իրականացումը կարող են հավաստել կնիքով:

3. Լաբորատոր անասնաբուժական գործունեությունն իրականացվում է անասնաբուժական պետական և մասնավոր ուսումնական, գիտահետազոտական կազմակերպություններում, անասնաբուժական կլինիկաներում, լաբորատորիաներում:

Հոդված 13. Անասնաբուժական վերապատրաստումը

1. Անասնաբուժական ոլորտի պետական մարմիններն ապահովում են անասնաբույժի որակավորում ունեցող մասնագետների վերապատրաստումը:

Հոդված 14. Անասնաբուժական լաբորատոր գործունեությունը

1. Լաբորատոր գործունեությունը ներառում է՝

1) կենդանիների հիվանդությունների ախտորոշիչ հետազոտությունները.

2) անասնաբուժասանիտարական փորձաքննությունը, որին ենթակա են՝

ա. չվերամշակված կենդանական ծագման հումքը և մթերքը,

բ. չվերամշակված կենդանական ծագման կերատեսակները,

գ. բեղմնավորիչ նյութերը՝ սերմնահեղուկ, ձվաբջիջ, զիգոտ և սաղմ, բեղմնավորված ձկնկիթ, ինկուբացիոն ձու.

3) անասնապահությունում և շրջակա միջավայրի աղտոտմանն առնչվող զոոհիգիենիկ նորմերի, անվտանգության սահմանված նորմերի, արգելված և մնացորդային նյութերի բացահայտմանն ուղղված փորձաքննությունը.

4) անասնաբուժական դեղամիջոցների որակի և արդյունավետության նկատմամբ հետազոտությունները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ և 4-րդ կետերով սահմանված լաբորատոր գործունեությունն իրականացվում է հավատարմագրված կազմակերպություններում:

3. Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների ախտորոշման լաբորատոր փորձաքննության արդյունքների վիճարկման դեպքում ազգային ռեֆերենս լաբորատորիայի տված արձանագրությունը համարվում է վերջնական:

Գ Լ ՈՒ Խ 5

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ, ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 15. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնողների իրավունքները

1. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերն իրավունք ունեն՝

1) պայմանագրային հիմունքներով կատարելու հակաանասնահամաճարակային միջոցառումների աշխատանքներ.

2) կազմակերպելու և իրականացնելու կենդանիների հիվանդությունների կանխարգելման և իմունականխարգելման համապատասխան միջոցառումներ.

3) կատարելու կենդանիների հիվանդությունների ախտորոշում, բուժում, վերացում.

4) կենդանիների հիվանդությունների ախտորոշման նպատակով իրականացնելու կլինիկական, լաբորատոր (վիրուսաբանական, մանրէաբանական, կենսաքիմիական, քիմիաթունաբանական, ռադիոլոգիական, հյուսվածքաբանական, մակաբուծաբանական) հետազոտություններ, թեստեր.

5) կատարելու կենդանիների արհեստական սերմնավորում.

6) տրամադրելու համապատասխան նմուշի ստորագրված ու կնքված անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթուղթ.

7) կատարելու կենդանիների գրանցում և գրանցված կենդանիների համար տրամադրելու անասնաբուժական անձնագրեր.

8) ունենալու իրենց գործունեությունը հավաստող համապատասխան նմուշի դրոշմակնիքներ և անհրաժեշտ տեխնիկական այլ միջոցներ.

9) ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրամադրելու խորհրդատվություն՝ կենդանիների վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման ու վերացման միջոցառումների իրականացման վերաբերյալ.

10) նախնական ախտորոշման նպատակով իրականացնելու դիակների ախտաբանաանատոմիական հերձում, ըստ անհրաժեշտության լաբորատոր հետազոտությունների ուղարկելու ախտաբանական նմուշներ.

11) կենդանիների համարակալում, հաշվառում, ինչպես նաև սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված՝ կենդանիների անձնագրերի, կենդանիների հաշվառման և անասնաբուժական միջոցառումների գրանցամատյանների վարում.

12) վարելու իր կողմից սպասարկվող անասնապահական ֆերմաների հակաանասնահամաճարակային միջոցառումների վերաբերյալ գրանցամատյանը, որի ձևը հաստատում է լիազոր մարմինը.

13) օրենքով սահմանված կարգով ստեղծելու անասնաբույժների հասարակական կազմակերպություն.

14) իրականացնելու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ գործառույթներ:

Հոդված 16. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնողների պարտականությունները

1. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են՝

1) ապահովել անասնաբուժական գործունեությանը ներկայացվող պահանջները.

2) հակաանասնահամաճարակային միջոցառումների և անասնաբուժական գործունեության համապատասխան գրանցամատյաններում կատարել գրանցումներ և հաշվետվություն ներկայացնել լիազոր մարմին.

3) յուրաքանչյուր ամիս լիազոր մարմին ներկայացնել յուրաքանչյուր նոր գրանցված գյուղատնտեսական կենդանու անասնաբուժական անձնագրի տվյալները.

4) կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների առաջացման վտանգի, կենդանիների հիվանդացության և անկման դեպքում անհապաղ ծանուցել լիազոր մարմնին և իրականացնել հիվանդությունների կանխարգելման և վերացման հրահանգները.

5) կենդանիների տերերին տեղեկացնել կենդանիների առողջության վրա անասնաբուժական դեղամիջոցի կամ բժշկական պրեպարատներով հագեցած կերերի կիրառման խախտումների կամ դադարեցման ժամանակահատվածի ազդեցության մասին.

6) անմիջապես տեղեկացնել լիազոր մարմնին՝ անկած կենդանիների հավաքման, ոչնչացման կամ թաղման գործընթացների խախտումների հայտնաբերման դեպքերում.

7) կենդանիների բուժման և զոոտեխնիկական նպատակներով կիրառել հորմոնալ արտադրանքների, բետա-անտագոնիստների, թիրեոստատիկ կամ այլ անասնաբուժական դեղամիջոցների և անասնաբուժական միջոցների օգտագործման պահանջները.

8) անասնահամաճարակային իրավիճակից ելնելով՝ լիազոր մարմնի նախաձեռնությամբ, հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումների պետական ծրագրի աշխատանքներն իրականացնող անասնաբույժներին աջակցելու նպատակով կատարել կենդանիների հիվանդությունների կանխարգելման, սահմանափակման և վերացման միջոցառումներ:

2. Անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերն իրենց պարտականությունները ոչ պատշաճ կատարելու, իրավասությունները վերազանցելու, պետական ու առևտրային գաղտնիք համարվող տեղեկություններ հրապարակելու դեպքերում պատասխանատվություն են կրում օրենքով սահմանված կարգով:

Հոդված 17. Համայնքը սպասարկող անասնաբույժի պարտականությունները

1. Համայնքը սպասարկող անասնաբույժն իր կողմից սպասարկվող համայնքի տարածքում պարտավոր է իրականացնել՝

1) հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումների պետական ծրագրում ընդգրկված կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների նկատմամբ կանխարգելիչ պատվաստումներ, ախտորոշման նպատակով արյունառում, այլ անասնաբուժական միջոցառումներ.

2) կենդանիների հաշվառում, համարակալում, ինչպես նաև սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված՝ կենդանիների անձնագրերի, կենդանիների հաշվառման և անասնաբուժական միջոցառումների գրանցամատյանների վարում.

3) կատարված հակաանասնահամաճարակային միջոցառումների, հայտնաբերված վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունների վերաբերյալ տեղեկատվության և հաշվետվության տրամադրում լիազոր մարմնին.

4) գյուղատնտեսական կենդանիների նախասպանդային և հետսպանդային զննում.

5) անասնաբուժության ոլորտը կարգավորող Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրության պահանջների խախտումներ արձանագրելու դեպքում տեղեկատվության տրամադրում լիազոր մարմնին.

6) կենդանիների պաշտպանությանը և բարօրությանն ուղղված անասնաբուժական գործունեություն.

7) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում փոխադրվող անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքների համար անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի տրամադրում.

8) Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

Գ Լ ՈՒ Խ 6

ՀԱԿԱԱՆԱՍՆԱՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 18. Հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումների պետական ծրագիրը

1. Հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումների պետական ծրագիրը պարտադիր է նրանում ընդգրկված կենդանատեսակների նկատմամբ և ներառում է կիրառվող միջոցառումների տեսակները և դրանց իրականացման ժամանակահատվածը, անասնագլխաքանակի ընդգրկումը և այլն:

2. Հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումների պետական ծրագրում չներառված կարանտինային կամ հատուկ վտանգավոր հիվանդության առաջացման վտանգի կամ բռնկման դեպքում ծրագրում կատարվում է լրացում և հատկացվում են հավելյալ պետական միջոցներ:

3. Արտահանման կամ ներմուծման ենթակա կենդանիների ախտորոշիչ հետազոտությունների իրականացման ծախսերը կատարում են կենդանիների սեփականատերերը:

4. Հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներն իրականացվում են կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի և կանխարգելման միջոցառումների հրահանգների, մասնագիտական մեթոդական ցուցումների համաձայն:

Հոդված 19. Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների ծանուցումը և գրանցումը

1. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում կենդանիների վարակիչ հիվանդությունները ենթակա են պարտադիր ծանուցման և գրանցման:

2. Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների միջազգային ծանուցումը կատարվում է Կենդանիների առողջության համաշխարհային կազմակերպության սահմանած ընթացակարգով: Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունները գրանցվում են լիազոր մարմնի հաստատած անասնահամաճարակային իրավիճակի վերաբերյալ գրանցամատյանում:

Գ Լ ՈՒ Խ 7

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆԸ, ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՄԱՆԸ ԵՎ ԳՐԱՆՑՄԱՆԸ, ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆԸ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՍԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼԵՐՈՒՄ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆԸ, ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍՆԵՐԻՆ, ՄՐՑՈՒՅԹՆԵՐԻՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆԸ ԿԱՄ ՇՈՒԿԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 20. Կենդանիների հաշվառումը, համարակալումը և գրանցումը

1. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական կենդանիները ենթակա են հաշվառման, համարակալման և գրանցման, որոնց արդյունքում ստեղծվում է համարակալված կենդանիների վերաբերյալ էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգ:

2. Հաշվառման, համարակալման և գրանցման արդյունքում գյուղատնտեսական կենդանիների համար կազմվում են կենդանու անձնագիր, կենդանիների հաշվառման և անասնաբուժական միջոցառումների գրանցամատյաններ, որոնք վարում է համայնքը սպասարկող անասնաբույժը:

3. Համայնքը սպասարկող անասնաբույժը պարտավոր է գրանցամատյաններում մուտքագրել համարակալված մթերատու կենդանու անհատական տվյալները, կենդանու շարժի, սպանդի, անկման, բուծման, հակաանասնահամաճարակային կանխարգելիչ միջոցառումների և այլ տվյալների վերաբերյալ անձնագրային տեղեկությունները:

4. Կենդանիների գրանցման պահանջվող ձևերի, գրանցամատյանների և կենդանիների անձնագրերի տպագրման, կենդանիների ականջների պիտակավորման գործընթացի, պիտակավորման համար անհրաժեշտ սարքավորումների, տարբերակող պիտակներ ձեռք բերելու, էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի ստեղծման և ստացված տվյալների մշակման ֆինանսավորումը կատարվում է պետական բյուջեի և օրենքով չարգելված այլ միջոցների հաշվին:

Հոդված 21. Կենդանիների և թռչունների բուծմամբ, անասնապահությամբ զբաղ-վողների պարտականությունները

1. Կենդանիների և թռչունների բուծմամբ, անասնապահությամբ զբաղվող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են՝

1) ֆերման սպասարկող անասնաբույժին կամ անասնաբուժական ծառայությանը ծանուցել կենդանիների քանակների փոփոխությունների վերաբերյալ՝

ա. նոր ձեռք բերված կամ տնտեսությունը լքած կամ անկած կամ սպանդի կամ հարկադիր մորթի ենթարկված կենդանիների դեպքում՝ երեք օրվա ընթացքում,

բ. տնտեսությունում նոր ծնված խոճկորների, հորթերի, գառների, այծերի և մտրուկների դեպքում՝ յոթ օրվա ընթացքում.

2) ֆերման սպասարկող անասնաբույժին կամ անասնաբուժական ծառայությանը երեք օրվա ընթացքում ներկայացնել նոր ձեռք բերված կենդանու անձնագիրը՝ առկայության դեպքում, և ձեռք բերված մթերատու կենդանիների անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերը.

3) ապահովել իրենց տնօրինության տակ գտնվող հաշվառման և համարակալման ենթակա կենդանիների համարակալումը, պատվաստումները, ախտորոշիչ հետազոտությունները.

4) պահել գրանցամատյան, որը պետք է պահվի առնվազն հինգ տարի ժամկետով, որտեղ ֆերման սպասարկող անասնաբույժի կամ անասնաբուժական ծառայության կողմից լրացվում են՝

ա. կենդանիների համարակալումները,

բ. անկած, մորթված, վաճառված, նոր ձեռքբերված կենդանիների մասին,

գ. անասնապահական ֆերմայի հաշվառման համարը, որտեղից ստացվել են կենդանիները կամ որտեղ դրանք վաճառվել են,

դ. կատարված բուժումների, ախտորոշումների, պատվաստումների, մշակումների մասին,

ե. ֆերմայում աշխատողների՝ կենդանիների խնամողների մասին.

5) ֆերման սպասարկող անասնաբուժական ծառայությանը և (կամ) լիազոր մարմնին տեղեկացնել կենդանիների առողջական վիճակի վերաբերյալ փոփոխությունների, հիվանդացության, իրականացրած սանիտարական սպանդի, կենդանիների մորթի և սատկած կենդանիների մասին.

6) ֆերման սպասարկող անասնաբուժական ծառայության, համայնքը սպասարկող անասնաբույժի և լիազոր մարմնի համար ապահովել անասնապահական ֆերմայում և անասունների նկատմամբ համապատասխան գործունեությունն ազատորեն իրականացնելու հնարավորություն.

7) պահպանել կենդանիների պահմանը, տեղաշարժին և տեղափոխմանը ներկայացվող պահանջները.

8) պահպանել կենդանիների պաշտպանության և բարօրության պահանջները.

9) կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման, սահմանափակման և ոչնչացման միջոցառումների իրականացման շրջանակներում կատարել ներգրավված անասնաբույժների ցուցումները, լիազոր մարմնի հանձնարարությունները, կարգադրությունները.

10) պահպանել գյուղատնտեսական կենդանիների խնամքին և պահմանը ներկայացվող զոոհիգիենիկ պահանջները, որոնք սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 22. Անասնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքների շրջանառության փուլերում գործունեություն իրականացնող անձանց պարտականությունները և սահմանափակումները

1. Կենդանիների առողջության և մարդկանց զոոնոզային և զոոանթրոպոնոզային վարակներից պաշտպանության համալիրում անասնաբուժական վերահսկման ենթակա ապրանքներ ներմուծող և արտահանող, մթերատու կենդանիներ պահող, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերատեսակների, անասնաբուժական դեղամիջոցների արտադրությամբ, վերամշակմամբ, պահպանմամբ, փոխադրմամբ, առևտրով կամ իրացմամբ զբաղվող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք պարտավոր են՝

1) ապահովել կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելմանն ու վերացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը.

2) անասնաբուժական ծառայությանն անհապաղ տեղեկացնել կենդանիների հանկարծակի և զանգվածային հիվանդացության կամ անկումների մասին.

3) թույլ տալ և աջակցել անասնաբույժներին զննելու կենդանիներին, պատվաստել դրանց, ինչպես նաև կատարել ախտորոշիչ հետազոտություններ և այլ թեստեր.

4) անասնաբուժական վերահսկման ենթակա ապրանքներ ներմուծել և արտահանել կամ դրանց տարանցիկ փոխադրումն իրականացնել սույն օրենքով, դրանից բխող իրավական ակտերով և միջազգային անասնաբուժական օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան.

5) կենդանիների, բեղմնավորիչ նյութերի, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կերատեսակների տեղափոխումը և իրացումն իրականացնել միայն անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի առկայությամբ.

6) արտահանել, արտադրել, պահպանել, վերամշակել և շուկայում տեղակայել՝ իրացնել անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության ենթարկված կենդանական ծագման հումք և մթերք, կերատեսակներ.

7) առանց անասնաբուժական ծառայության գրավոր համաձայնության՝ բացառել կենդանիների մորթը և մորթից գոյացած մթերքի և հումքի իրացումը.

8) հաշվառվել լիազոր մարմնում՝ անձամբ կամ փոստային առաքման կամ ֆաքսի կամ էլեկտրոնային փոստի կամ պաշտոնական էլեկտրոնային կայքում առցանց գրանցվելու միջոցով՝ ներկայացնելով տեղեկատվություն իրենց կողմից կատարվող գործառնությունների և դրանց իրականացման տարածքների մասին, որը պարունակում է հետևյալ տվյալները՝

ա. սննդի օպերատորի անվանումը կամ անունը, ազգանունը,

բ. գործունեության (գործառնության) տեսակը,

գ. գործունեության իրականացման վայրը,

դ. հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ),

ե. պետական գրանցման վկայականի սերիան և համարը.

9) սույն հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետով սահմանված հաշվառման տեղեկատվության տվյալներում տեղի ունեցած փոփոխության դեպքում փոփոխությունը կատարելուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, լրացուցիչ տեղեկացնել լիազոր մարմնին:

2. Արգելվում է՝

1) չհամարակալված մթերատու կենդանիների տեղաշարժը կամ տեղափոխումը, որոնց նկատմամբ չեն կիրառվել հակաանասնահամաճարակային տարեկան և կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և վերացման հրահանգներով սահմանված միջոցառումները.

2) գյուղատնտեսական կենդանիների անհատական ականջանշանների և կամ այլ տեսակի համարակալումների հանումը կամ մեղվի փեթակների նշանների ջնջումը.

3) առանց անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերի առկայության մթերատու կենդանիների, իսկ խոշոր եղջերավոր և միասմբակավոր անասունների համար՝ նաև առանց անձնագրի տեղափոխումը.

4) թափոնների հավաքման համար հատուկ հատկացված տեղերում անասնապահությունը կամ կենդանիների բուծումը, կենդանիների կերակրումը.

5) հիվանդ կամ հնարավոր վարակակիր կենդանիների տեղափոխումը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն իրականացվում է անասնաբույժի գրավոր ցուցումով կամ լիազոր մարմնի գիտությամբ և թույլտվությամբ.

6) կենդանիների կերակրումը սննդի մնացորդներով, բացառությամբ այն կենդանիների, որոնք բուծվում են մորթու արտադրության համար.

7) հասարակական արոտավայրերի և ջրելատեղերի օգտագործումը չհամարակալված և (կամ) հակաանասնահամաճարակային տարեկան միջոցառումներում չներառված մթերատու կենդանիների կողմից.

8) խոզերի արոտախոտային աճեցումը.

9) վերամշակված կենդանական ծագման սպիտակուցներով արոտների պարարտացումը.

10) անասնաբուժական դեղամիջոցների կիրառումը անասնաբուժական կրթություն չունեցող անձանց կողմից.

11) կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի և կանխարգելման հրահանգներով արգելված սատկած կենդանիների մաշկազերծումը կամ դիահերձումը կամ այդ հիվանդություններով հիվանդ կենդանիների սանիտարական սպանդը կամ մորթը.

12) անասնաբուժական դեղամիջոցների արտադրության համար նախատեսված ակտիվ և (կամ) այլ նյութերի կիրառումը, որոնք կարող են կիրառվել որպես անասնաբուժական դեղամիջոց.

13) շների և կատուների կաշիների արտադրությունը, ներմուծումը և արտահանումը:

3. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը տնօրինվում (հավաքվում, պահվում, փոխադրվում, իրացվում, վերամշակվում, ոչնչացվում) և (կամ) պահեստավորվում է այնպես, որ երաշխավորվի վերջնական արտադրանքի ամբողջական անվտանգությունը, կանխվեն մարդկանց և կենդանիների առողջությանը սպառնացող վտանգի առկայությունը և շրջակա միջավայրի վարակման հնարավորությունը:

Հոդված 23. Կենդանիների ցուցահանդեսների և (կամ) մրցույթների կամ կենդանիների մասնակցությամբ գործունեության կամ կենդանիների շուկայի կազմակերպման պահանջները

1. Կենդանիների ցուցահանդեսներ և (կամ) մրցույթներ կամ կենդանիների մասնակցությամբ գործունեություն կամ կենդանիների շուկա կազմակերպող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք իրականացվող միջոցառումից առնվազն յոթ օր առաջ ծանուցում են լիազոր մարմնին՝ նշելով գործունեության տեղը և ժամը:

2. Ֆերմերային տնտեսությունների, կենդանաբանական այգիների, ակվարիումների, տեռարիումների, վիվարիումների, կենդանակեցարանների, կենդանաբանական խանութների և այլ անասնաբուծական տնտեսությունների սեփականատերերը, ինչպես նաև ցուցահանդեսներ և (կամ) մրցույթներ, կենդանիների մասնակցությամբ գործունեություն կազմակերպողները պարտավոր են ապահովել կենդանիների պաշտպանությանը և բարօրությանը ներկայացվող պահանջները:

Գ Լ ՈՒ Խ 8

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ՀՈՒՄՔԻՆ, ՄԹԵՐՔԻՆ ԵՎ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 24. Կենդանական ծագման հումքին և մթերքին ներկայացվող պահանջները

1. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրության, վերամշակման, պահման, փոխադրման, առևտրի կամ իրացման, օգտահանման և ոչնչացման գործընթացները պետք է համապատասխանեն՝

1) կենդանական ծագման սննդամթերքի հիգիենային ներկայացվող ընդհանուր և հատուկ պահանջներին, որոնք հաստատում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը.

2) կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքին ներկայացվող պահանջներին, որոնք սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը.

3) սույն օրենքի, «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի և իրավական այլ ակտերի պահանջներին:

2. Մարդկանց կողմից սպառման համար նախատեսված կենդանական ծագման հումքը և մթերքը պետք է ստացվեն այն կենդանիներից, որոնք՝

1) ենթարկվել են անասնաբուժական հետազոտման և նախասպանդային և հետսպանդային զննման.

2) ծագում են անասնահամաճարակային տեսակետից ապահով վայրերի տնտեսություններից.

3) կենդանիների կարանտինային և հատուկ վտանգավոր վարակիչ հիվանդությունների դեպքերի կամ դրանց կասկածների հետևանքով արգելքներ կամ սահմանափակումներ չկան:

3. Մարդկանց կողմից սպառման ենթակա կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությունը, վերամշակումը, վաճառքն իրականացնում են սույն օրենքով սահմանված կարգով լիազոր մարմնում հաշվառված անձինք:

4. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքից ստացված՝ մարդկանց կողմից սպառման ոչ ենթակա կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությունը, վաճառքը և շուկայում տեղակայումն իրականացվում են սույն օրենքով սահմանված կարգով լիազոր մարմնում հաշվառված հաստատություններում:

Հոդված 25. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի շրջանառության արգելումը

1. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրությունը, վերամշակումը, առևտուրը կամ իրացումը արգելվում են, եթե՝

1) ստացվել է մինչև դրանց դադարեցման ժամանակահատվածը լրանալը անասնաբուժական դեղամիջոցով բուժվող, թիրեոստատիկ կամ բետա-անտագոնիստներ ընդունած կենդանիներից.

2) ստացվել է սոմատոտրոպ հորմոնային պրեպարատներով բուժված կթու կենդանիներից.

3) դրանցում հայտնաբերված են վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ կամ անասնաբուժական դեղամիջոցի մնացորդների առավելագույն թույլատրելի չափաքանակների գերազանցում:

2. Բուժիչ և զոոտեխնիկական նպատակներով հորմոնալ անասնաբուժական դեղամիջոցները, թիրեոստատիկները և բետա-անտագոնիստները կարող են կիրառվել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում:

Հոդված 26. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, մարդու կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի փոխադրման պահանջները

1. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի փոխադրումն իրականացվում է համապատասխան տրանսպորտային փոխադրամիջոցներով՝ փոխադրմանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխան:

2. Կենդանական ծագման հումքը և մթերքը փոխադրվում են անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերով:

3. Կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի փոխադրումն իրականացնում են լիազոր մարմնում հաշվառված ապրանքափոխադրողները:

Հոդված 27. Անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերը

1. Անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթերը հավաստում են անասնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքների տեղափոխմանը, առևտրին կամ իրացմանը, ներմուծմանը և արտահանմանը ներկայացվող անասնաբուժական պահանջներին համապատասխանությունը և տրվում են՝

1) անասնաբուժական վկայականները՝ անասնաբույժների կողմից.

2) ներմուծման և արտահանման սերտիֆիկատները՝ լիազոր մարմնի համապատասխան պաշտոնատար անձանց կողմից:

2. Լիազոր մարմինն ապահովում է անասնաբուժական փաստաթղթերի տրման համակարգ, հիմք ընդունելով՝

1) համարակալված փաստաթղթի համարը.

2) փաստաթուղթը տվողի ստորագրությունը, նրա դրոշմակնիքը.

3) յուրաքանչյուր անասնաբուժական փաստաթղթի պատճենը, որը պետք է պահվի տրվելուց հետո երեք տարի ժամկետով:

Հոդված 28. Անասնաբուժական դեղամիջոցներին ներկայացվող պահանջները

1. Անասնաբուժական դեղամիջոցների կիրառումը, արտադրությունը, ներմուծումը, արտահանումը, առևտուրը կամ իրացումը կարգավորվում են սույն օրենքով և իրավական այլ ակտերով:

2. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում օգտագործվում են պետական գրանցում ստացած անասնաբուժական դեղամիջոցներ:

3. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում արգելվում է օրենսդրությամբ սահմանված Ա1 խմբի (ստիլբեններ, ստիլբենների ածանցյալներ, դրանց աղեր և եթերներ), Ա2 խմբի (հակաթիրոիդային նյութեր), Ա3 խմբի (ստերոիդներ՝ անդրոգեն, գեստագեն և էստրոգեն ակտիվությամբ օժտված նյութեր, բացի 17Β-էստրադիոլից և նրա եթերանման ածանցյալներից, բետա համազդիչներից և պայմանականորեն արգելված կտղուցածնից), Ա6 խմբի (քլորամֆենիկոլ, նիտրոֆուրաններ, նիտրոիմիդազոլներ), Բ1 խմբի (հակամանրէային նյութերից սուլֆադիազին), Բ2ա խմբի (ֆեմբեբդազոլ, լևամիզոլ), Բ2զ խմբի (ցիպերմետրին), Բ3ե խմբի (մալախիտային կանաչ և լեյկոմալախիտային կանաչ, բյուրեղային վիոլետ և լեյկոբյուրեղային վիոլետ) նյութերի օգտագործումը, եթե՝

1) այդ նյութերը որևէ եղանակով նախատեսված են օգտագործել ցամաքային կամ ջրային կենդանիների պահման կամ բուծման ընթացքում կամ սպանդի կամ մարդու կողմից սննդում օգտագործելու համար նախատեսված ապրանքային տեսքով.

2) մարդու կողմից սպառման համար շուկայահանվել են մթերատու և ջրային կենդանիներ, որոնց ներարկվել են վերոհիշյալ նյութերը, և նման կենդանիներից ստացվել է կենդանական ծագման մթերք կամ վերամշակված արտադրանք.

3) դրանք հորմոնային ծագման արտադրանք են, որը՝

ա. հանդիսանում է որպես նստվածքային արտադրանք,

բ. ունի կիրառումից հետո 15 օրից ավելի անասնաբուժական դեղամիջոցի դադարեցման ժամանակահատված,

գ. չունի օգտագործման պայմաններ, կամ դրանք հայտնի չեն,

դ. հնարավոր չէ հայտնաբերել (այդ թվում՝ թույլատրելի սահմանները գերազանցող) մնացորդների առկայությունը, կամ գոյություն չունեն ազդանյութեր (ռեագենտներ) կամ սարքավորումներ՝ վերլուծական մեթոդներով օգտագործելու համար.

4) որպես բետա համազդիչներ պարունակող անասնաբուժական դեղամիջոց օգտագործման դեպքում ունեն բուժման ավարտից հետո 28 օրը գերազանցող դադարեցման ժամանակահատված.

5) բուժիչ՝ թերապևտիկ նպատակներով ալիլային տրենբոլոն և բետա համազդիչ նյութեր պարունակող անասնաբուժական դեղամիջոցներ են, որոնք ներարկվում են բտման և գիրացման շրջանի ընթացքում և վերարտադրողական կյանքի վերջում բուծվող գյուղատնտեսական կենդանիներին:

4. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում թույլատրվում է՝

1) թերապևտիկ նպատակներով գյուղատնտեսական կենդանիներին տեստոստերոնի, պրոգեստերոնի և դրանց ածանցյալների ներարկումը, որոնք գործածման տեղում ներծծվելուց հետո հիդրոլիզի ժամանակ հեշտությամբ արտադրում են ծնունդ առաջացնող միացություն և օգտագործվում են նաև ձվարանների թերֆունկցիան բուժելու նպատակով հեշտոցային պարույրների տեսքով, սակայն ոչ իմպլանտի միջոցով.

2) ալիլային տրենբոլոնի կիրառումը ձիերի համար, որն ընդունվում է բերանային կամ բետա համազդիչների ձևով, այն պայմանով, որ կիրառվեն օգտագործման հրահանգին համապատասխան.

3) բետա համազդիչների կիրառումը ներարկման եղանակով կովերին՝ ծննդաբերության ժամանակ ծննդալուծում առաջացնելու նպատակով.

4) ջրային կենդանիներին՝ փոքր ձկներին, սեռը փոխելու նպատակով. առաջին երեք ամիսների ընթացքում բուժել անասնաբուժական դեղամիջոցներով, որոնք ունեն անդրոգեն՝ այրածին ազդեցություն, և թույլատրված են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Գ Լ ՈՒ Խ 9

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ՄԹԵՐՔԻ ԵՎ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԿՈՂՄԻՑ ՍՊԱՌՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՉՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՏՆՕՐԻՆՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

Հոդված 29. Մարդկանց կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինմանը ներկայացվող պահանջները

1. Մարդկանց կողմից սպառման համար չնախատեսված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանք տնօրինող կազմակերպությունները ներդնում և կիրառում են գործունեության վտանգի աղբյուրի վերլուծության և ռիսկերի կառավարման համակարգ, որն ընդգրկում է՝

1) տեխնոլոգիական փաստաթղթեր՝ արդյունաբերված արտադրանքների նկարագրությամբ և դրանց նպատակների մասին տեղեկատվությամբ.

2) արտադրական ընթացքի փուլերի հաջորդականության մասին նկարագրություն.

3) արտադրական ընթացքների բոլոր փուլերի ժամանակ վտանգի և ռիսկի գնահատման վերլուծություն.

4) արտադրական ընթացքի կրիտիկական վերահսկման կետեր.

5) յուրաքանչյուր կրիտիկական վերահսկման կետի համար կրիտիկական սահմաններ.

6) կրիտիկական վերահսկման կետերում մշտադիտարկման կանոններ և ցուցիչների վերահսկողություն.

7) տեխնիկական կանոնակարգերով, նորմատիվ փաստաթղթերով և իրավական այլ ակտերով սահմանված պահանջներ.

8) փաստաթղթերի պահպանման վերաբերյալ պահանջներ, որոնք կարող են ընդգրկել սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տեղեկատվությունը:

2. Կազմակերպության սեփականատերը կամ օգտագործողը պետք է մասնագետներ նշանակի, որոնք պատասխանատու են համակարգի համար և պետք է պարբերաբար ամփոփեն և վերլուծեն արդյունքները:

3. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը և դրանցից ստացված արտադրանքները հավաքվում, տեղափոխվում, պահվում, իրացվում, վերամշակվում կամ ոչնչացվում են այնպես, որ երաշխավորվի վերջնական արտադրանքի ամբողջական անվտանգությունը, և կանխվեն մարդկանց և կենդանիների առողջությանը սպառնացող վտանգի առկայությունը և շրջակա միջավայրի վարակվելու հնարավորությունը:

4. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինումը (հավաքումը, պահումը, փոխադրումը, իրացումը, վերամշակումը կամ ոչնչացումը) և պահեստավորումն իրականացվում են լիազոր մարմնում հաշվառված կազմակերպություններում:

5. Անհատները և իրավաբանական անձինք որոշակի գործունեության արդյունքում ստացված կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը, մինչև դրանց տնօրինումը կամ պահեստավորումը, պարտավոր են պահել մեկուսացված շինություններում, կոնտեյներներում կամ սարքավորված վայրերում:

6. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի և դրանցից ստացված արտադրանքի տնօրինմանը, պահեստավորմանը, շուկայում տեղակայմանը և տեղափոխմանը ներկայացվող պահանջները սահմանում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը:

7. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի վերամշակման արդյունքում ստացված արտադրանքի փաթեթավորման, պահեստավորման, բեռնման, փոխադրման, բեռնաթափման և ոչնչացման ծախսերը կատարվում են սեփականատիրոջ միջոցների հաշվին:

8. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործումը՝ ախտորոշման, կրթական և հետազոտական նպատակներով թույլատրում է լիազոր մարմինը:

9. Ախտորոշիչ և հետազոտական, կրթական կազմակերպությունները լիազոր մարմին ներկայացնում են հայտ՝ նշելով կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործման նպատակները, բնույթը և քանակը, ինչպես նաև հաստատությունը, որտեղից դրանք պետք է ստացվեն:

10. Լիազոր մարմինը հայտի ստացումից հետո՝ յոթ օրվա ընթացքում, ուսումնասիրում է փորձարկումների համար նախատեսված շինությունների, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործման պայմանների համապատասխանությունը ներկայացվող անասնաբուժական պահանջներին և ուսումնասիրության արդյունքների ստացումից հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, թույլատրում է կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործումը՝ նշելով այնտեղ դրանց օգտագործման և պահեստավորման պայմանները կամ հիմնավորված մերժում է սույն հոդվածի 9-րդ մասով սահմանված հայտում նշվող տեղեկությունների թերի կամ չներկայացման ու կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի օգտագործման պայմաններին ներկայացվող պահանջներին անհամապատասխանության կամ ուսումնասիրության արդյունքում տրված անհամապատասխանությունները չվերացնելու դեպքերում:

Հոդված 30. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը տնօրինողի պար-տականությունները

1. Կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքը տնօրինող և (կամ) պահեստավորող տնտեսավարող սուբյեկտները՝

1) իրականացնում են գործունեության վտանգի աղբյուրի վերլուծության և ռիսկերի կառավարման համակարգ, որն ապահովում է վտանգի վերլուծությունը և կրիտիկական կետերի հսկողությունը.

2) նշանակում են գործունեության վտանգի աղբյուրի վերլուծության և ռիսկերի կառավարման համակարգի համար պատասխանատու մասնագետներ և պարբերաբար ամփոփում, վերլուծում են արդյունքները.

3) ապահովում են պատրաստի արտադրանքի յուրաքանչյուր խմբաքանակի համապատասխանությունը ներկայացվող պահանջներին.

4) իրականացնում են պատրաստի արտադրանքի յուրաքանչյուր խմբաքանակի տեղաշարժի հսկման համակարգ.

5) ներկայացվող պահանջներին անհամապատասխանության դեպքում անմիջապես ծանուցում են լիազոր մարմնին.

6) լիազոր մարմնի ցուցումով՝

ա. հայտնաբերում են անհամապատասխանության պատճառը,

բ. վերամշակում կամ ոչնչացնում են խմբաքանակը,

գ. ապահովում են յուրաքանչյուր խմբաքանակի փորձաքննությունը,

դ. նախաձեռնում են մաքրման և ախտահանման միջոցառումներ:

Գ Լ ՈՒ Խ 10

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆԸ, ԲԱՐԵԿԵՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 31. Կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ հիվանդությունների բռնկման դեպքում իրականացվող գործողությունները

1. Կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ հիվանդությունների կասկածի կամ հայտնաբերման դեպքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք պարտավոր են անհապաղ տեղեկացնել սպասարկող անասնաբուժական ծառայությանը կամ լիազոր մարմնին:

2. Հիվանդության նախնական ախտորոշումը կատարում է անասնաբուժական ծառայությունը, որը հիվանդության ախտորոշումը հաստատելու կամ հերքելու նպատակով կատարում է նմուշառում և ախտաբանական նյութի նմուշները ներկայացնում անասնաբուժական ազգային ռեֆերենս լաբորատորիա և իրականացնում է համապատասխան կանխարգելիչ միջոցառումներ:

3. Ախտորոշումը հաստատվելուց հետո լիազոր մարմինն առաջարկություն է ներկայացնում տարածքային կառավարման մարմիններին կենդանիների կարանտինային, հա-

տուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ հիվանդությունների վերացման համալիրում վարակի օջախի, դրա նկատմամբ պաշտպանության ու վերահսկողության ենթակա տարածքներում կարանտին սահմանելու վերաբերյալ, իսկ կարանտինային հիվանդություն չհանդիսացող հիվանդությունների դեպքում՝ սահմանափակումներ: Կարանտինային գոտում սահմանափակվում կամ դադարեցվում են կենդանիների, մարդկանց, հասարակական տրանսպորտի տեղաշարժը, անասնաբուժական վերահսկման ապրանքների տեղափոխումը:

4. Հաշվի առնելով հիվանդության հարուցիչի ախտածնությունը և վարակունակությունը, տարածման առանձնահատկությունները, տարածքի աշխարհագրական դիրքը և բնական այլ պայմանները՝ լիազոր մարմնի առաջարկության հիման վրա տարածքային կառավարման մարմինը սահմանում է կարանտինային գոտու՝

1) վարակի օջախի տարածքի սահմանները.

2) վարակի օջախի շուրջը՝ մինչև 3 կիլոմետր շառավղով պաշտպանվող տարածքի սահմանները.

3) պաշտպանվող տարածքի շուրջը՝ մինչև 10 կիլոմետր շառավղով վերահսկվող տարածքի սահմանները:

5. Նշված տարածքներում (այսուհետ՝ կարանտինային գոտի) իրականացվում են հակաանասնահամաճարակային հետևյալ միջոցառումները՝

1) եթե կարանտինային գոտին ներառում է երկու սահմանակից համայնքների կամ շրջանների տարածքները, ապա հիվանդության վերացման միջոցառումները համապատասխանաբար իրականացնում են երկու շրջանների կամ համայնքների տարածքային պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները: Եթե անասնահամաճարակն ընդգրկել է երեք և ավելի շրջաններ, հատուկ վտանգավոր և կարանտինային հիվանդությունների կանխարգելման, վերահսկման և ոչնչացման միջոցառումների կազմակերպման, համակարգման, իրականացման և ֆինանսավորման նպատակներով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վարչապետի որոշմամբ ստեղծվում է Կենտրոնական անասնահամաճարակային միջգերատեսչական խորհուրդ, և սահմանվում են անհրաժեշտ գործողություններ, որոնք ղեկավարում է վարչապետը կամ փոխվարչապետը: Խորհրդի կազմն ընդգրկում է ներկայացուցիչներ լիազոր մարմնից, գյուղատնտեսության, առողջապահության, արդարադատության, պաշտպանության, ֆինանսների, տրանսպորտի և կապի, բնապահպանության բնագավառներում պետական կառավարումն իրականացնող լիազորված մարմիններից: Շրջաններում ստեղծվում են տարածքային անասնահամաճարակային մշտական գործող հանձնաժողովներ, որոնց կազմը և լիազորությունները հաստատում է շրջվարչակազմի ղեկավարը.

2) եթե հիվանդության հարուցիչը վտանգավոր է նաև մարդկանց առողջության համար, անհրաժեշտ միջոցառումները ձեռնարկվում են առողջապահության մարմինների հետ համատեղ.

3) լրացուցիչ միջոցառումներ՝ կանխարգելիչ կարանտինի ժամկետի երկարաձգում, համայնքների ու շրջանների տարածքում տրանսպորտային միջոցների երթուղիների արգելք. տրանսպորտի երթուղիների փոփոխություն իրականացնելու առաջարկություններով տարածքային կառավարման մարմինը դիմում է այլ մարմինների՝ ներգրավելով ոստիկանության, ազգային անվտանգության և այլ ուժեր ու միջոցներ: Համապատասխան միջոցառման մասին որոշումը կայացվում է 24 ժամվա ընթացքում.

4) հիվանդության առաջացման հաստատումից հետո սույն հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ կետերում նշված տարածքներում վարակի օջախի վերացման վերաբերյալ ներգրավված անասնաբույժների կամ անասնաբուժական ծառայության ցուցումները և լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձանց կարգադրությունները պարտադիր կատարման ենթակա են բոլոր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց համար.

5) եթե տնտեսական և (կամ) հիվանդության տարածման կանխման նպատակով անասնահամաճարակային տեսակետից և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և հիվանդությունների դեմ պայքարի հրահանգներով թույլատրվում է հիվանդ կենդանիների սանիտարական սպանդ, ապա սպանդանոցներում, կենդանական ծագման հումք և մթերք վերամշակող կազմակերպություններում, անկախ դրանց սեփականության և կազմակերպական-իրավական ձևից, սանիտարական սպանդի են ենթարկվում հիվանդ կամ հիվանդացության մեջ կասկածվող վտանգված կենդանիները, և (կամ) վերամշակվում են դրանց սպանդից գոյացած մթերքն ու հումքը.

6) կենդանիների վարակիչ հիվանդությունը վերացնելու կամ դրա տարածումը կանխելու համար անասնաբուժական պետական վերահսկման ապրանքի ոչնչացում:

Հոդված 32. Կենդանիների բարեկեցությունը

1. Կենդանիները բուծվում և պահվում են իրենց աճին, ֆիզիոլոգիական կարիքներին և տեսակին բնորոշ առանձնահատկություններին համապատասխան:

2. Կենդանիների նկատմամբ կատարվող բավականաչափ ցավազգաց գործողությունները՝ մանիպուլյացիաները կամ վիրաբուժական միջամտությունները, իրականացվում են քնեցման կիրառմամբ:

3. Ֆերմերային տնտեսությունների, կենդանաբանական այգիների, ակվարիումների, տեռարիումների, վիվարիումների, կենդանակեցարանների, կենդանաբանական խանութների և այլ անասնաբուծական տնտեսությունների սեփականատերերը, ինչպես նաև ցուցահանդեսներ և (կամ) մրցույթներ, կենդանիների մասնակցությամբ գործունեություն կազմակերպողները պարտավոր են ապահովել կենդանիների պաշտպանությանը և բարօրությանը ներկայացվող պահանջները:

Հոդված 33. Կյանքը ընդհատելու նպատակով կենդանիների քնեցման պահանջները

1. Կենդանիների քնեցումն իրականացնում է անասնաբուժական գործունեություն իրականացնող անասնաբուժական ծառայությունը՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում գրանցված անասնաբուժական դեղամիջոցով:

2. Քնեցման նախապատրաստումը և իրականացումը կազմակերպվում են այնպես, որ կենդանիների մոտ սթրեսը հասցվի նվազագույնի:

3. Քնեցումն իրականացվում է առանձնացված շինությունում, որը թույլ չի տալիս այլ կենդանիների ներկա գտնվել այդ գործընթացին:

4. Քնեցումն իրականացվում է այնպիսի նյութերով, որոնք շատ արագ կերպով գիտակցության և ցավի զգացողության լրիվ կորստի են հասցնում կենդանուն՝ ենթարկելով մահվան:

5. Քնեցումից հետո անասնաբույժը որոշում է կենդանու մահացությունը՝ ստուգելով նրա սրտի աշխատանքը:

6. Անասնաբույժը քնեցման գրանցամատյանում գրանցում է քնեցման իրականացման և անասնաբուժական դեղամիջոցի կիրառման պատճառները:

7. Քնեցումը թույլատրվում է՝

1) անբուժելի հիվանդ կենդանիներին, որոնք հիվանդության պատճառով ցավի և տանջանքի մեջ են.

2) վարակիչ հիվանդության վերացման համար, որը սպառնում է մարդկանց կամ կենդանիների առողջությանը.

3) կենդանիների նկատմամբ փորձարկումների կասեցման համար, որի արդյունքում առաջացել են կենդանիներին ցավ և տանջանք պատճառող ախտաբանական չվերականգնվող փոփոխություններ.

4) կենդանիներին, որոնց ագրեսիվ վարքագիծը մարդկանց և կենդանիների առողջության համար իրական վտանգ է ներկայացնում:

8. Քնեցման համար արգելվում է այնպիսի անասնաբուժական դեղամիջոցի կիրառումը՝

1) որի արդյունքում մկանները կաթվածահար են լինում՝ առանց կորցնելու ցավի զգացողությունը.

2) որը չի հանգեցնում գիտակցության կորստի:

Հոդված 34. Տնային կենդանիների պահման պահանջները

1. Տնային կենդանիների տերերը պարտավոր են՝

1) ձեռնարկել միջոցառումներ՝ ուղղված մակաբուծային հիվանդությունների դեմ պայքարի համալիրում ներքին և արտաքին մակաբույծների նկատմամբ կենդանիների բուժկանխարգելիչ միջոցառումների իրականացմանը, կանխելով հասարակական վայրերի աղտոտումը կենդանիների արտաթորանքով և ապահովելով կղկղանքից տեղանքի մաքրումը.

2) ձեռնարկել մարդկանց կամ այլ կենդանիների չվնասելու միջոցառումներ, այդ թվում՝ առանց դնչկալի կամ վնասազերծման ապահովման դուրս հանելը.

3) ձեռնարկել կենդանիների անցանկալի վերարտադրությունը կանխող միջոցառումներ.

4) վերարտադրության նպատակով օգտագործելու դեպքում հաշվի առնել կենդանիների ֆիզիոլոգիական, անատոմիական և վարքագծային առանձնահատկությունները և դրանց առողջությանը վտանգ չհասցնել.

5) ապահովել պահմանը ներկայացվող անասնաբուժական պահանջների կիրառումը:

2. Տնային շների տերերը պարտավոր են նաև՝

1) ցուցահանդեսներին, մրցություններին մասնակցելու, վաճառքի նպատակով տեղափոխման ընթացքում ունենալ դրանց անասնաբուժական անձնագրերը.

2) պատվաստումների և մշակումների դեպքում անասնաբուժական ծառայությանը կենդանու հետ ներկայացնել անասնաբուժական անձնագրերը.

3) կատարել կենդանիների առողջության պահպանման համար պահանջվող պատվաստումները, մակաբույծների դեմ մշակումները.

4) փակ տարածություններում պահելու դեպքում ապահովել ամենօրյա զբոսանք.

5) մշտական կապերով (պարաններով) պահելու դեպքում ապահովել ապաստարան և ազատ տեղաշարժման տարածք.

6) վեց շաբաթականից մեծ հասակի դեպքում ձեռք բերել անասնաբուժական անձնագիր.

7) չորս ամսական հասակում կամ շուն ձեռք բերելուց հետո՝ յոթ օրվա ընթացքում, շանը ներկայացնել անասնաբուժական զննման և իրենց ցանկությամբ շան նույնականացման նպատակով շան վրա դնել դաջվածք կամ տեղադրել միկրոչիպ, որը ներառում է կենդանու տեղակայման տարբերանշանները և անհատական համարը:

Հոդված 35. Կենդանիների բարեկեցությունը պահպանելու գործում անձանց պարտականությունները և սահմանափակումները

1. Կենդանիների սեփականատեր և (կամ) կենդանի պահող ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք պարտավոր են՝

1) խնամել կենդանիներին և չլքել, եթե այդ կենդանին ինքնուրույն գոյատևել չի կարող, իսկ լքելու դեպքում նախօրոք տեղեկացնել տեղական ինքնակառավարման մարմիններին կամ կենդանիների պաշտպանությամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպություններին.

2) յուրաքանչյուր կենդանու համար՝ կախված տեսակից, տարիքից և ցեղատեսակից, ապահովել՝

ա. տեղակայման և տեղաշարժման համար անհրաժեշտ տարածք, ազատություն և պայմաններ,

բ. կերի և ջրի բավարար քանակություն,

գ. սնվելու և խմելու վայրերից օգտվելու ազատ հնարավորություն,

դ. սնվելու և խմելու համար անհրաժեշտ համապատասխան պարագաներ, որոնք հարմարեցված են կասեցնելու համար դրանց աղտոտումը և նվազեցնելու կենդանիների միջև ագրեսիվ մրցակցությունը,

ե. կենսագործունեության համապատասխան միկրոկլիմա,

զ. կենդանիների վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելում և բուժում, հիվանդացության կամ վնասվածքի դեպքում՝ անմիջական բուժօգնություն,

է. կենդանիների պաշտպանության և բարեկեցության պահանջները.

3) ձեռնարկել միջոցներ կենդանիների՝ բարձրություններից ընկնելը կանխելու համար.

4) օրական առնվազն մեկ անգամ ստուգել կենդանիների ընդհանուր վիճակը.

5) տան պայմաններում չպահվող վայրի կենդանիներ բուծել ոչ իրենց բնական միջավայրերում՝ միայն կենդանաբանական այգիներում, ակվարիումներում, տեռարիումներում,

կրկեսներում, ֆերմաներում, վիվարիումներում (կենդանակեցարան, թռչունների կացարան):

2. Արգելվում է՝

1) կենդանիներին վախեցնել, տանջել, ուժասպառ անել, սպանել, բացառությամբ կրոնական ծիսակատարությունների, որսորդության և ձկնորսության, գիտահետազոտության համար նախատեսված կենդանիների և մարդկանց վրա հարձակման և ինքնապաշտպանության դեպքերի.

2) կենդանիների նկատմամբ դաժանությունը՝

ա. կենդանուն սպանդի ենթարկելը՝ խեղդելու, կախելու, մասնատման, ուժեղ հարվածի կամ մտրակման միջոցով,

բ. մաշկահանում, անդամահատում կամ դիազերծում՝ մինչև սպանդը,

գ. կրակի վրա նետելը, դաժան միջոցներ կիրառելը, բարձրությունից կամ փոխադրամիջոցներից նետելը,

դ. թունավորումը կամ այնպիսի նյութի ներարկումը, որը հանգեցնում է դաժան և ցավոտ մահվան,

ե. սույն օրենքի դրույթները խախտելով՝ քնեցումը.

3) կռիվների կամ ներկայացումների համար կենդանիների օգտագործումը, որի արդյունքում կենդանին կարող է տանջվել, սպանվել կամ ստանալ կենսագործունեությանը սպառնացող վնասվածք.

4) կենդանիներին միմյանց նկատմամբ սադրելը.

5) կենդանիների այնպիսի վարժեցում, որը կարող է տանջանք կամ չարչարանք առաջացնել.

6) առանց կենդանիների անատոմիական և ֆիզիոլոգիական կարողությունները հաշվի առնելու՝ դրանց ֆիզիկական ճնշումների ենթարկելը.

7) կենդանիների այնպիսի հավաք կամ բռնում, որը նրանց ցավ, տանջանք կամ վնաս է պատճառում, եթե առկա են դրանք բացառող կամ հնարավորինս նվազեցնող պայմաններ.

8) վայրի կենդանիներին փողոցով տանելը՝ առանց շրջապատի անվտանգությունը երաշխավորող պայմանների ապահովման.

9) անհրաժեշտ որակավորում և մասնագիտություն չունեցող անձանց կողմից կենդանիների բուժումը կամ անասնաբուժական դեղամիջոցի կիրառումը.

10) ցավազրկող նյութերի կամ այնպիսի նյութերի կիրառումը, որոնք կարող են կենդանիների առողջությանը վնասել, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք բժշկական հիմնավորում ունեն, և (կամ) թույլատրված փորձարկման շրջանակներում կատարվելիք բուժում են հանդիսանում.

11) սպորտային առավել արդյունքների ստացման նպատակով կենդանիների նկատմամբ խթանիչ նյութերի կիրառումը.

12) բնական կամ արհեստական սերմնավորումը, որը կենդանիների առողջության համար վտանգավոր է.

13) կենդանիներին կերակրել այնպիսի կերատեսակներով, որոնք պարունակում են վնասակար նյութեր, կամ չեն օգտագործվում տվյալ կենդանու կերակրման համար՝ ելնելով դրանց տեսակից, տարիքից և առողջական վիճակից.

14) անհամատեղելի տեսակների միևնույն տարածքում կամ միևնույն տարածքում միևնույն տեսակների բնակեցումը, որոնց միջև կարող է առաջանալ ագրեսիվություն, հարձակում և պայքար.

15) խոշոր որոճողների կամ միասմբակավորների պոչերի անդամահատումը.

16) հետևյալ վիրաբուժական մանիպուլյացիաների իրականացումն առանց ցավազրկման՝

ա. գառների, ուլերի, խոզերի, հորթերի և շների պոչերի անդամատում,

բ. շների հավելյալ մատների անդամահատում,

գ. հորթերի եղջյուրների անդամահատում խարման կամ վիրաբուժական հեռացման միջոցով,

դ. կենդանիների ամորձատում և ձվարանահատում.

17) տնային կենդանիների նկատմամբ առանց ցավազրկման հետևյալ վիրաբուժական միջամտությունների իրականացումը՝

ա. պոչի և ականջների կտրում,

բ. ձայնալարերի կտրում,

գ. եղունգների և ատամների հեռացում,

դ. դաջվածքի կամ միկրոչիպի տեղադրում,

ե. վիրահատություններ.

18) տնային կենդանիներին բուծել և պահել մսի և մորթու արտադրության նպատակով.

19) տնային կենդանիներին զբոսանքի հանել բացօթյա մանկապարտեզներ և արգելանշաններով նշված տարածքներ:

Գ Լ ՈՒ Խ 11

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՓՈՐՁԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 36. Կենդանիների նկատմամբ փորձարկումները

1. Կենդանիների նկատմամբ փորձարկումներն իրականացվում են ուսուցողական, գիտահետազոտական նպատակներով և այն դեպքում, երբ այլընտրանքային մեթոդների կիրառումն անհնար է:

2. Կենդանիների նկատմամբ փորձարկումներն իրականացվում են լիազոր մարմնում հաշվառված ուսումնական, գիտահետազոտական, արդյունաբերական կազմակերպություններում՝ լիազոր մարմնի տված՝ փորձարկումների նպատակով կենդանիների օգտագործման թույլտվությամբ:

3. Փորձարկումների համար օգտագործվող կենդանիներին և փորձարկումներ իրականացնող կազմակերպություններին ներկայացվող պահանջները հաստատում է լիազոր մարմինը:

Հոդված 37. Կենդանիների փորձարկումների թույլտվությունը

1. Կենդանիների փորձարկում իրականացնող կազմակերպությունները լիազոր մարմին ներկայացնում են դիմում՝ փորձարկումների նպատակներով կենդանիների օգտագործման թույլտվություն ստանալու համար, որին պետք է կցվեն.

1) փորձարկման ենթակա կենդանիների տեսակների ցուցակը և քանակը, դրանց ընտրանքի հիմնավորումը, փորձարկման խափանման արդյունքում՝ խնամքի ձևը և տեղը.

2) փորձարկումներ իրականացնող անձանց ցուցակը և նրանց մասնագիտական որակավորման փաստաթղթի պատճենը:

2. Լիազոր մարմինն ուսումնասիրում է սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված դիմումը և ներկայացված փաստաթղթերը և գործունեությանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխանությունը:

3. Ներկայացված փաստաթղթերում թերություններ հայտնաբերելու դեպքում դրանց ստացումից հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, լիազոր մարմինը գրավոր տեղեկացնում է դիմողին՝ սահմանելով թերությունների վերացման ժամկետ:

4. Թերությունների բացակայության դեպքում կամ դրանց վերացումից հետո՝ յոթ օրվա ընթացքում, լիազոր մարմինը թույլատրում է գիտափորձի իրականացումը կամ հիմնավորված մերժում է, եթե չեն ներկայացվել սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը, և (կամ) լիազոր մարմնի կողմից հայտնաբերված գործունեությանը ներկայացվող պահանջների անհամապատասխանությունները չեն վերացվել:

5. Գիտափորձերի համար կենդանիների օգտագործման թույլտվությունը տրվում է հինգ տարի ժամկետով:

6. Գիտափորձը իրականացնելու թույլտվությունը կամ դրա մերժումը բողոքարկվում է օրենքով սահմանված կարգով:

7. Կենդանիների նկատմամբ փորձարկումների իրականացման կազմակերպությունները նախապես ցուցված պայմանների որևէ տեսակի փոփոխության վերաբերյալ երեք օրվա ընթացքում ծանուցում կամ տեղեկացնում են լիազոր մարմնին:

8. Կենդանիների նկատմամբ փորձարկումների թույլտվությունը գրանցվում է լիազոր մարմնի հաստատած համապատասխան գրանցամատյանում, որտեղ լրացվում են՝

1) թույլտվությունը ստացած փորձարկման կազմակերպության անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, ղեկավարի կամ տնօրենի անձնական տվյալները.

2) փորձարկման կենտրոնի տեսակը, գործունեության և գտնվելու վայրը.

3) փորձարկման ենթակա կենդանիների ցեղատեսակները.

4) փորձերի էությունը, նպատակը:

9. Արգելվում է՝

1) փորձերի նպատակով թափառող կամ տանը պահվող շների կամ կատուների օգտագործումը.

2) աշակերտների կամ ուսանողների կողմից մասնագիտական նկատառումներով սեփական նախաձեռնությամբ կենդանիների նկատմամբ փորձարկումների իրականացումը, որի արդյունքում կենդանիներին կարող են պատճառվել վնասվածքներ կամ տևական ցավեր:

Գ Լ ՈՒ Խ 12

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՍՊԱՆԴԸ ԵՎ ՄՈՐԹԸ

Հոդված 38. Կենդանիների սպանդը

1. Կենդանիների սպանդն իրականացվում է սպանդանոցներում, շշմեցումից հետո արագ կերպով՝ հավաստիանալով, որ գիտակցության և արյունաքամության ընթացքում կենդանին եղել է անզգայուն:

2. Արգելվում է մասնատել և տնօրինել կենդանու մսեղիքը մինչև արյունաքամության ավարտը:

3. Թույլատրվում է սպանդի ենթարկել մթերատու կենդանիներին, որոնք՝

1) պահվում և բուծվում են կենդանական ծագման հումքի և մթերքի արտադրության համար.

2) բուժվում են հիվանդությունների դեմ, և բուժումը արդյունավետ կամ տնտեսապես արդարացված չէ.

3) պետք է ոչնչացվեն՝ որոշ վարակիչ հիվանդություններ վերացնելու համար:

Հոդված 39. Կենդանիների սանիտարական սպանդը

1. Կենդանիների սանիտարական սպանդն իրականացվում է սպանդանոցում՝ կանոնավոր սպանդն ավարտելուց հետո, անասնաբուժական ծառայության հսկողությամբ, իսկ կենդանիների փոխադրման անհնարինության դեպքում՝ սպանդանոցից դուրս, լիազոր մարմնի հատկորոշած վայրում և վերահսկողությամբ:

2. Արգելվում են կենդանիների ոչ սպանդանոցային մորթի արդյունքում ստացված կենդանական ծագման հումքի և մթերքի սպառումը և իրացումն առանց անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության:

Հոդված 40. Կենդանիների մորթը

1. Կենդանիների մորթն իրականացվում է ոչ սպանդանոցային պայմաններում այնպես, որ կենդանուն չպատճառվի երկարատև ցավ կամ տանջանք, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված նպատակների և դեպքերի:

2. Կենդանիների մորթը թույլատրվում է՝

1) վարակիչ հիվանդությունների վերացման նպատակով.

2) հիվանդությունների վերահսկողության համար.

3) որսորդության և ձկնորսության ժամանակ.

4) կրոնական և այլ ընդունված ծիսակատարությունների համար.

5) արտաքին և ներքին գործոնների ազդեցությունից կենդանիների առողջական վիճակի ֆիզիկական և ֆունկցիոնալ լուրջ, անվերականգնելի խանգարումներով պայմանավորված՝ անասնաբույժի ցուցումով կենդանու անկումը բացառելու նպատակով.

6) գյուղատնտեսական կենդանիների մորթը ֆերմաներում կամ անասնապահական շինություններում թույլատրվում է բացառապես անասնաբույժի հսկողությամբ՝ նախասպանդային և հետսպանդային զննմամբ:

Հոդված 41. Գյուղատնտեսական կենդանիների փոխադրման պահանջները

1. Գյուղատնտեսական կենդանիները փոխադրվում են առողջությունը, ֆիզիոլոգիական և վարքագծային կարիքները երաշխավորող պայմաններում՝ սարքավորված փոխադրամիջոցով:

2. Գյուղատնտեսական կենդանիների՝ ութ ժամից ավելի տևողությամբ փոխադրման ժամանակ ապահովվում է կենդանիների հանգիստը՝ լիազոր մարմնի գիտությամբ հատկորոշված վայրերում:

3. Արգելվում է՝

1) փոխադրման համար չնախատեսված փոխադրամիջոցներով և կենդանիներին ցավ, վնաս և տանջանք պատճառող պայմաններում մթերատու կենդանիների փոխադրումը.

2) ապրանքաբարձման, ապրանքաթափման և տեղափոխման ժամանակ՝

ա. կենդանիներին հարվածելը, սեղմելը և նետելը,

բ. կենդանու մարմնի դյուրազգաց մասերը սեղմելը,

գ. կենդանիների պոչերը ճզմելը, ոլորելը կամ կոտրելը,

դ. այնպիսի սարքերի կիրառումը, որոնք կարող են կենդանիներին ցավ պատճառել,

ե. մեխանիկական սարքերով կենդանիների տեղափոխումը, ինչպես նաև կենդանիների գլուխներից, եղջյուրներից, ականջներից, ոտքերից, պոչից և մորթուց բռնած քաշելը:

4. Գյուղատնտեսական կենդանիների մասնագիտացված փոխադրում կատարող ցամաքային տրանսպորտի միջոցները հաշվառվում են լիազոր մարմնում:

5. Գյուղատնտեսական կենդանիներ փոխադրող տրանսպորտային միջոցների վարորդները և փոխադրման ժամանակ կենդանիներին ուղեկցող մարդիկ հաշվառվում են լիազոր մարմնում:

6. Գյուղատնտեսական կենդանիների փոխադրման և փոխադրամիջոցի վերաբերյալ լիազոր մարմինը ստեղծում է էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգ և վարում է տեղեկատվական բազան:

7. Փոխադրման ժամանակ փոխադրողները պահպանում են կենդանիների պաշտպանության և բարօրության պահանջները:

Գ Լ ՈՒ Խ 13

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 42. Եզրափակիչ դրույթ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Հոդված 43. Անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքի 12-րդ, 34-րդ և 35-րդ հոդվածներն ուժի մեջ են մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

2. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահից ուժը կորցրած ճանաչել «Անասնաբուժության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության 2006 թվականի մարտի 22-ի ՀՕ-268 օրենքը:

3. «Անասնաբուժության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության 2006 թվականի մարտի 22-ի ՀՕ-268 օրենքի համաձայն (ի կատարումն) ընդունված իրավական ակտերը գործում են այնքանով, որքանով չեն հակասում սույն օրենքին:

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ՝

Բ.ՍԱՀԱԿՅԱՆ

2015 թ. դեկտեմբերի 25
Ստեփանակերտ
ՀՕ-58-Ն